



Generalforsamling 2016 - Skydebjerg, den 28. april 2016

Formandens/bestyrelsens årsberetning 2016

Velkommen til LIDs 37. generalforsamling

Danmark landsbyer og landdistrikter har fået sin egen kommunalreform, der bygger på nærdemokrati og folkeligt fællesskab.

Danmark har i mere end et hundrede år haft et decentralt samfund, hvor der ikke har været langt mellem borger og politiker, og hvor de kommunale enheder og beslutninger var overskuelige. Ganske almindelige borgere, der interesserede sig for samfundet, har kunnet deltage i den kommunale debat og udvikling.

Men med to kommunalreformer i 1970 og 2007 er den kommunale verden blevet en anden. På fire årtier er vi gået fra at have ca. 15.000 sognerådsmedlemmer til i dag kun at have ca. 2.000 kommunalpolitikere, og vi er gået fra at have 1388 sognekommuner til i dag kun at have 98 storkommuner.

Med så få politikere og så store kommuner har mange borgere mistet det kommunale engagement og er ”gået hjem”. Kommunalpolitikere er blevet ensomme og usynlige. Storkommunen er blevet en administrativ enhed uden folkelig identitet.

Samtidig har landsbysamfundene siden 1970 haft store problemer med by- og landzonenloven, planloven. Landzonen blev en afviklingszone. Byzonen en udviklingszone.

For at modvirke landsbysamfundenes forfald og afvikling har landsbyboerne organiseret sig med lokalråd, landsbyråd, beboerforeninger, borgerforeninger m. v.

Og organiseringen er lykkedes over al forventning. I næsten alle landsbysamfund er der i dag lokale råd, foreninger og ildsjæle, der kæmper for vækst og udvikling i deres landsby og landdistrikt. Det er i lokalsamfundene, vi har vores identitet. Landsbysamfundene har fået sin egen kommunalreform.

Landsbyerne i Danmark har nedsat arbejdsudvalg, der skal styrke landsbysamfundenes kamp for mere liv på landet.

Landsbyskolen skal bevares (Folmer Riis, Carsten Abild).

Flere hundrede landsbyskoler landet over er i de sidste årtier blevet nedlagt. Men der er heldigvis også oprettet en del friskoler.

En landsbyskole er godt for børnenes indlæring, tryghed og trivsel og godt for et aktivt og levende landsbysamfund..

Skolen er omdrejningspunktet i et landsbysamfund. Er skolen væk, sygner landsbysamfundet ofte hen. Der sker ingen ny bosætning, og børnefamilier flytter fra lokalsamfundet. Foreningslivet, frivilligheden og det folkelige fællesskab smuldrer. Der kommer hurtigt faldende huspriser, tomme huse, boligrüiner osv.

I mange landkommuner bor mere end halvdelen af kommunens borgere i landsbyer og landdistrikter. Nedlægges kommunens landsbyskoler forfalder store dele af kommunen.

De sparede kommunale kroner ved at nedlægge landsbyskoler er tvivlsomme. Flyttes landsbyeleverne til den store skole, medfører det betydelige udgifter til udbygning og indretning af den nye skole. Hertil kommer, at eleverne skal køres i bus til og fra skolen.

Nedlægges skolen, nedlægges som bekendt også mange foreninger og lokale aktiviteter. Forældrene må derfor i elevernes fritid transportere børn og unge til sport og andre foreningsaktiviteter rundt om i storkommunen. Meget frivilligt arbejde i landsbysamfundet vil gå tabt.

Landsbyskolen skal bevares, for børnenes og landsbysamfundets skyld.

Forsamlingshusene på finansloven (Hans Erik Hansen, Carsten Abild).

Intet andet land har som Danmark sine mange forsamlingshuse, bygget og drevet af lokalbefolkningen. I mere end 125 år har forsamlingshusene været landsbysamfundenes dagligstue. De gamle huse har dannet en naturlig ramme om utallige aktiviteter og om det folkelige fællesskab.

Forsamlingshusenes stolte historie er formet af ildsjæle, der lod sig inspirere af tiden, og som satte sig uudslettelig spor i lokalsamfundene og i samfundsudviklingen.

Forsamlingshusene har været en altafgørende inspirationskilde for den folkelige kultur og for nærdemokratiets udvikling. En rolle som forsamlingshusene også har i 2016.

Men desværre kniber det med økonomien for flere og flere af de gamle huse. Mange forsamlingshusbestyrelser har ikke penge til store og nødvendige investeringer, så som nyt tag, nye vinduer, indendørs renovering, effektivt varmeanlæg, gode sanitære forhold, nyt køkken osv. Resultatet er, at 50 af vore ca. 1300 tilbageværende forsamlingshuse i løbet af de sidste 10 år har måttet dreje nøglen.

Bestyrelserne gør ellers, hvad de kan for at holde forsamlingshusene i gang, og mange frivillige timer bliver lagt i den daglige drift og vedligeholdelse. Regering og Folketing må komme de hæderkronede forsamlingshuse til hjælp.

De to landsforeninger Landsbyerne i Danmark og Danske Forsamlingshuse skal derfor opfordre kulturminister Bertel Haarder til at sætte forsamlingshusene på finansloven.

Bredbånd og mobildækning til alle på landet (Kjeld Kramsbjerg Hansen, Folmer Riis).

Skal vore landsbyer og landdistrikter have vækst og udvikling, må de ikke lades i stikken og køres ud på et digitalt sidespor. Hele Danmark må have adgang til højhastighedssamfundet. Bredbånd og mobildækning er lige så vigtigt for et beboet og aktivt samfund som el, vand og kloakering.

Højhastighedskommissionen har for nogle år siden foreslået, at kun 80 procent af husstandene på landet skulle have hurtigt bredbåndsnet og mobildækning. Landsbysamfundene og de tyndt befolkede landområde og øer, behøvede det ikke, da de alligevel skulle afvikles og beboerne flytte til byen.

Men sådan kommer det ikke til at gå. Mange på landet vil ikke flytte til byen. Hertil kommer, at Regering og Folketing i dag er af den opfattelse, at hele Danmark skal have adgang til højhastighedssamfundet, senest i år 2020.

Bredbånd og mobildækning kan i vore landsbyer og landdistrikter skabe ny bosætning med hjemmearbejdspladser, iværksættere, nye arbejdspladser i håndværk og småindustri, konsulentfirmaer, højteknologiske virksomheder, turisme, telemedicin, fjernundervisning, digital ældrepleje osv.

Bredbånd og mobildækning er en stor støtte til bevaring af skole, børnehave, foreninger, forsamlingshus, nærbutik, folkeligt fællesskab osv. Et digitalt samfund skaber et bedre skattegrundlag for hele storkommunen.

Folketing, regioner og kommuner må gå sammen for hurtigst muligt at få oprettet hurtigt bredbånd og mobildækning i vore landsbyer og landdistrikter.

Lån til landsbysamfundene (William Jensen, Folmer Riis, Vagn Top).

Et landsbysamfund, hvor der ikke kan sælges huse og købes boliger, sygner hen. Sælgeren, f. eks. ældre landsbybeboere, vil være stavnsbunden, og køberen, f. eks. børnefamilien, kan ikke flytte til landsbysamfundet. Vore landsbyer og landdistrikter er i en sådan alvorlig situation.

Baggrunden er bankers, sparekassers og kreditforeningers tilbageholdenhed med at give lån til huse og erhverv på landet. Det er almindeligt kendt, at boliger i landsbyer og landdistrikter, der har en værdi på en halv million kroner eller mindre, ikke kan få kreditforeningslån. Det er ligeledes kendt, at ejendomme, der skønnes vanskelig at omsætte inden for et halvt år, ikke kan få lån.

Der er også brug for lånemuligheder til reovering, forbedringer, kloakering, jordvarme, bredbånd osv.

Som det fremgår af den aktuelle debat, er det ikke alene boliger på landet, der har store låneproblemer. Det gælder også erhverv, f. eks. nærbutikker, iværksættere, håndværk og småindustri m. v. Kan landsbyer og landdistrikter ikke få lån til erhverv og hermed til nye arbejdspladser, sygner de hen.

Landsbyerne i Danmark foreslår derfor, at regering og Folketing gør det muligt med statsgaranterede lån. Et forslag kunne være: Kreditforeningslån på 60 %, Statsgaranteret lån 20 % og endelig 20 % fra banker, sparekasser, private midler m. v. Landsbyer og landdistrikter uden lånemuligheder vil forfalde og dø ud.

Planloven gør det svært for landsbysamfundene (Vagn Top, Sonja Nim, Steen Kjær Jensen).

Danmark har en af Europas laveste iværksætterprocenter. Forklaringen er, at Folketingspolitikkerne for fyrré år siden havde den opfattelse, at velfærdssamfundet, der stod for døren, kun kunne skabes i bysamfund, hvor folk boede tæt. Ikke på landet med en spredt bebyggelse.

Derfor blev Danmark opdelt i landzone og byzone. I landzonen var kun landbrug, skovbrug og fiskeri tilladt. Det var i byzonen al udvikling skal være. Planloven er redskabet, der skulle afvikle landsbysamfundene og udvikle bysamfundene.

Men for iværksættere, håndværk og småindustri er det for dyrt at etablere sig i byen. Først skal familien have en bolig, så skal der købes en industrigrund af kommunen, bygges en hal, installeres inventar og faciliteter, og så har pengeinstitutterne for længst sagt nej.

Anderledes økonomisk overkommeligt vil det være at etablere sig på landet, f. eks. i et nedlagt landbrug, med familien boende i stuehuset og de tomme landbrugsbygninger som værksted og lager. Iværksættere, håndværk og småindustri må tilbage til vore landsbyer og landdistrikter. Planloven må liberaliseres.

Lokalråd er fremtiden for landsbysamfundene (Kjeld Kramsbjerg Hansen, Mogens Tøttrup, Vagn Top).

Landsbysamfundene har de sidste årtier haft store problemer med fraflytning fra land til by, skolenedlæggelser, manglende børnepasning, lukning af nærbutikker, problemer for håndværk og småindustri på landet, manglende bosætning, nedlæggelse af foreninger og forsamlingshuse osv. Landzonen var virkelig blevet en afviklingszone og byzonen en udviklingszone, hvor al udvikling skulle ske.

I 2007 fik vi endnu en kommunalreform. Ville landsbysamfundenes dage nu være talte?

For at overleve opfordrede Landsbyerne i Danmark vore landsbyer og landdistrikter til at organisere sig med lokalråd og landsbyråd, beboerforeninger, borgerforeninger osv.

Organiseringen er lykkedes over al forventning. I næsten alle landsbysamfund er der i dag lokalråd, landsbyråd, beboerforeninger, borgerforeninger m. v. Disse råd og foreninger står nu vagt om landsbysamfundets hjørnesteine, som skolen, børnehaven, forsamlingshuset og foreningslivet.

Og de lokale råd og ildsjælene er i fuld gang med at udarbejde planer og forslag for mere vækst og udvikling i deres lokalsamfund.

Der er i dag på landsplan mere end et tusinde lokalråd, landsbyråd. Landsbysamfundene har organiseret sig og skabt deres egen folkelige kommunalreform. Lokalrådene kan sikre vækst og udvikling i vore landsbyer og landdistrikter og samtidig udvikle nærdemokratiet og det folkelige fællesskab.

Årets Landsby for 20. gang (Steen Kjær Jensen, Carsten Abild, Kjeld Kramsbjerg Hansen).

19 gange har Landsbyerne i Danmark udnævnt Årets Landsby. Landsbyerne i Danmark og Landdistrikternes Fællesråd samarbejder om at udnævne Årets Landsby 2016. Udnævnelsen af Årets Landsby sker for 20. gang.

I den udsendte pressemeddelelse står der: Landdistrikternes Fællesråd og Landsforeningen Landsbyerne i Danmark går nu på jagt efter Årets Landsby 2016.

Landsforeningen Landsbyerne i Danmark har siden 1995 kåret Årets Landsby. I år bliver den historiske pris uddelt for 20. gang og det sker i samarbejde med Landdistrikternes Fællesråd.

Tidligere modtagere af Årets Landsby er: Hvilsom, Skovlund, Tise, Jordrup, Billum, Svindinge, Samsø, Bårse, Filskov, Klejtrup, Korinth, Ballum, Gjørl, Vejrup, Janderup, Horslunde, Bagenkop, Vrads, Vestervig.

Årets tema er: ”De frivillige ildsjæles betydning for fællesskab og lokaludvikling”

Der ud over samler interessen sig om landsbyer under 2000 indbyggere, der har et mål for udvikling af deres landsby (udviklingsplan, landsbyprogram eller lignende) og som er organiseret med et lokalråd eller lignende.

Indstillinger skal fremsendes til Landdistrikternes Fællesråd senest 1. maj 2016 på mail: mail@landdistrikterne.dk.

Landsbyruiner kan skabe vækst (William Jensen, Vagn Top, Sonja Nim).

Der er i dag i vore landsbyer og landdistrikter ca. 8 til 10.000 boligruiner og over 100.000 tomme landbrugsbygninger. For at stoppe forfaldet på landet er der afsat 400 millioner kroner i en særlig ruinpulje. Det er kommunerne, der administrere ruinpuljen og har ansvaret for nedrivningen og fjernelsen af de mest faldefærdige boligruiner og tomme landbrugsbygninger. Men skal alle boligruiner og tomme landbrugsbygninger i de kommende år rives ned og køres på kontrolleret losseplads, vil det koste over 7 milliarder kroner.

Selvfølgelig er det ikke muligt at skaffe så store beløb, men der er veje at gå, som tilmed skaber vækst og udvikling.

For det første har kommunerne den mulighed, når boligruinen eller den tomme landbrugsbygning er fjernet, at give en byggetilladelse til en ny bolig eller til en eller flere ferielejligheder.

For det andet bør det være nedrivningsfirmaer, der står for nedrivningen og fjernelsen af boligruiner og tomme landbrugsbygninger. Hermed kan byggematerialer, så som mursten, tag, metaller m. v. genbruges.

En tredje måde at behandle de bedste af de tomme bygninger på, er at tillade iværksættere, håndværk og småindustri at anvende og udbygge dem. Får ”industriens husmand” succes, er det vigtigt, at der kan gives tilladelse til at udbygge og udvide. Boligrüiner og tomme landbrugsbygninger kan skabe vækst og udvikling og det samtidig med, at ruiner fjernes og materialer genanvendes.

Landsbysamfundene skal have landsbyfornyelse (bestyrelsen).

Vi er mange landsbytilhængere, der i dag glæder os over pressens massive fokus på mere liv på landet. Flere og flere politikere påvirkes tydeligt heraf og de udtaler sig mere og mere positivt om landsbyer og landdistrikter.

Danmark er det eneste EU-land, der har en aktiv lovgivning for at få os borgere til at bo i byer.

Men landbefolkningen vil blive boende og kæmpe for retten til at bo og leve på landet.

By og land må have de samme rettigheder og muligheder for at skabe bosætning og arbejdspladser.

Byerne har siden kommunalreformen i 1970 fået milliarder i byfornyelse. Nu må det være landsbyernes og landdistrikter, der skal have landsbyfornyelse og en positiv lovgivning. Hver femte dansker bor på landet.

Ud over at deltage i den løbende landsbydebat har Landsbyerne i Danmark støttet mange enkeltpersoner i deres kamp for at arbejde, bo og leve på landet. Et sådant eksempel er:

De fem fynske iværksættere.

I flere år har Landsbyerne i Danmark kæmpet for fem fynske landzonesager: ”Folmers Transport” (Jan Skovlund Hansen), Nyborg kommune, ”Hjulby Automatdrejning” (Jacob Petersen), Nyborg kommune, ”Vester Skerninge Bilerne” (Ejner Larsen), Svendborg kommune, ”Smedeværksted” (Morten Gervig), Faaborg Midtfyn kommune og ”Lykkegaard A/S”, Karsten Lykkegaard, Faaborg Midtfyn kommune. Efter et møde på Christiansborg med formanden for ”Udvalget for Landdistrikter og Øer” Hans Christian Schmidt, blev der aftalt en besigtigelse på Fyn. Fra Folketinget deltog Hans Chr. Schmidt, Erling Bonnesen og Lars Christian Lilleholt. De tre kommuner var repræsenteret ved politikere og embedsmænd.

Virksomhederne ”Folmers Transport” og ”Vester Skerninge Bilerne” mangler plads og ønsker at flytte deres biler til to tomme gårde i landzone, som de har købt. ”Hjulby Automatdrejning” ønsker en virksomhedsudvidelse. ”Lykkegaard A/S” ønsker, i samme størrelsesforhold at erstatte gamle bygninger med nye. Smedemester Morten Gervig ønsker at anvende en hobby hal på sin grund til smedeværksted.

I dag har ”Hjulby Automatdrejning” og ”Lykkegaard A/S” fået deres tilladelser. ”Folmers Transport”, ”Vester Skerninge Bilerne” og ”Smedeværkstedet” kæmper

fortsat sammen med Landsbyerne i Danmark for at få deres landzonetilladelser. Næstformand arkitekt Steen Kjær Jensen følger og hjælper de fynske iværksættere.

Bestyrelsen:

Carsten Abild, Otterup, formand / Steen Kjær Jensen, Skydebjerg, næstformand (på valg) / Vagn Top, Brylle, kasserer / Folmer Riss, Turup, sekretær (på valg) / Sonja Nim, Birkum, bestyrelsesmedlem (på valg) / William Jensen, Lundby, bestyrelsesmedlem / Kjeld Kramsbjerg Hansen, Krogsbølle, bestyrelsesmedlem.

Travlhed i hverdagen.

Landsbyerne i Danmark og Landdistrikternes Fællesråd har i Egtved afholdt to meget positive møder.

Årets Landsby:

De to landsforeninger mødtes den 12. januar 2016. Dagsordenen for mødet var: Udnævnelse af Årets Landsby. Udnævnelsen sker for 20. gang. Årets tema: ”De frivillige ildsjæles betydning for fællesskab og lokaludvikling”. Der skal i landsbysamfundet være under 2000 beboere, og der skal være et mål for udviklingen af deres landsbysamfund.

Lokalråd:

På mødet den 9. februar 2016 var temaet: Fremtidens lokalråd. Bestyrelsesmedlem Kjeld Kramsbjerg Hansen, Landsbyerne i Danmark udarbejder en redegørelse: Hvad er et lokalråd? Formand for Landdistrikternes Fællesråd Steffen Damsgaard udarbejder et oplæg. Nyt møde mellem Landsbyerne i Danmark og Landdistrikternes Fællesråd om lokalrådenes fremtid aftales.

Real Dania:

Landsbyerne i Danmark har et godt samarbejde med Real Dania. Projekt Collective Impact (bygningssarven i Landdistrikterne) blev iværksat i 2015. Ministeriet, styrelser, landsorganisationer, kommuner med flere er repræsenteret. Der afholdes seminar og studiebesøg i landdistriktskommunerne.

Projektet udmønter sig i 2016 med en ”skabelon” for registrering i landdistriktssammenhæng, dels med bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer.

Kirken på landet:

Projekt Kirken på Landet har i mere end 3 år arbejdet med begreber som samarbejde på tværs. Tidligere var menighedsrådene en enhed, der ikke blandede sig meget i det ellers aktive foreningsliv i sognet. Men nu tyder alt på, at sognehusene og forsamlingshusene kan være fælles om mange kulturelle aktiviteter.

En stor støtte i denne udvikling har været flere seminarer i Løgumkloster, Slagelse og Århus. Landsbyerne i Danmarks næstformand Steen Kjær Jensen har lokalt som på landsplan ihærdigt arbejdet for projekt Kirken på Landet.

Med på studieture:

Landsbyerne i Danmark har i flere år været inviteret med på studieture med Folketingets ”Udvalg for Landdistrikter og Øer”.

Studieturene har været godt tilrettelagt og har udvirket, at Folketingspolitikere og landsbysamfund kan ”trække på samme hammel”. Tak til udvalgets formand Transport- og bygningsminister Hans Christian Schmidt for, at Landsbyerne i Danmark kan deltage.

Høringer.

Landsbyerne i Danmark følger lovgivningsarbejdet tæt og gør, hvad vi kan for at deltage i den offentlige debat. I det forløbne år har vi indsendt ca. 10 debatindlæg til pressen, landsbyinteresserede, kommunalpolitikere, regionspolitikere og Folketingets politiske partier.

Vi deltager også, når det er muligt, i høringer på Christiansborg. Den 24. februar 2016 var foreningens kasserer Vagn Top til en høring på Christiansborg om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikter.

Bestyrelsesmedlem Kjeld Kramsbjerg Hansen har ansvaret for de mange skriftlige høringssvar.

Godt ministersamarbejde..

En vigtig ting i Landsbyerne i Danmarks arbejde er at have et godt samarbejde med politikerne, det være de kommunale, regionale og Folketingets politiske partier. Og glædeligt er det, at flere og flere politikere også ønsker vækst og udvikling i vore landsbyer og landdistrikter.

Den gode kontakt til politikerne kommer også til udtryk i de skriftlige henvendelser og svar, der er mellem Landsforeningen og landsbyministrene. Tak til Erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen, til Kirke- og kulturministre Bertel Haarder og til Energi-, forsynings og klimaminister Lars Christian Lilleholt for det gode samarbejde.

Tak til bestyrelsen, medlemmerne, politikerne og pressen.

Der har siden generalforsamlingen den 24. april 2015 været afholdt 5 bestyrelsesmøder. Bestyrelsesmøderne er blevet afholdt hos foreningens næstformand Steen Kjær Jensen. Tak for husly og for smørrebrød.

En stor tak til bestyrelsen for dens store arbejde og interesse for landsbyarbejdet. En tak til Palle Frederiksen, Brunshuse, der af arbejdsgrunde er udtrådt af bestyrelsen. Nyt bestyrelsesmedlem: 2. suppleant Kjeld Kramsbjerg Hansen, Krogsbølle. 1. sup-

pleant Mogens Tøttrup, Brylle. Revisorer Hans Erik Skov Hansen, Birkum og Annette Tøttrup, Brylle.

En stor tak til medlemmerne (foreninger og enkelt personer) for mange henvendelser og for det gode samarbejde. Uden interesserede og aktive medlemmer, ildsjæle, beboerforeninger, borgerforeninger, lokalråd, landsbyråd, forsamlingshusbestyrelser osv. eksisterede landsbysamfundene ikke i dag.

En stor tak til positive politikere. Flere og flere politikere, det være Folketingspolitikere, regionspolitikere og kommunalpolitikere viser større og større interesse for landsbysamfundenes overlevelse, vækst og udvikling.

En stor tak til pressen. Landsbyerne i Danmark bliver meget ofte kontaktet af pressen, og vi henvender os også flittigt til mediernes, når der er aktuelle landsbyemner. Vi deltagere flittigt i den skrivende presse med aktuelle indlæg. Pressens store interesse og engagement for Danmarks mange landsbyer og landdistrikter er afgørende for et positivt landsbyarbejde.

Foreningens hjemmeside (www.landsbyerne-i-danmark.dk) besøges flittigt, og jeg vil gerne sige en stor tak til Torben Jørgensen, Årup for hans store og grundige arbejde med at holde hjemmesiden spændende og aktuel.

p. b. v. Carsten Abild
(formand)

NB: Støt Landsforeningens arbejde – bliv medlem (enkeltpersoner kr. 100 - foreninger kr. 300 - husk navn og adr. og gerne e-mail). Bankoverførsel reg. nr. 1551 (Danske Bank), konto nr. 10228425.

Eller henvendelse til: carsten.abild@rsyd.dk (formand), arkitektsteenkjær@hotmail.com (næstformand), vagn@ferie-fyn.dk (kasserer), riis@it.dk (sekretær).